Biz Kurumsuz Verdik MOR-TEL telekom ASYA

ZAMAN

RÖPORTAJ

~~01.06.2004 - SALI~~ Zaman, 25. 5. 2004

Bu E

Cüneyd Zapsu: Kürt ve Rumeli kimliğimle övünüyorum

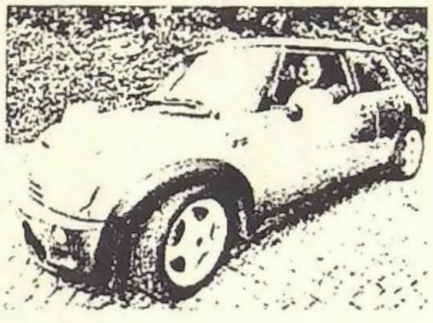

Başbakan Erdoğan'ın sırdaşı Cüneyd Zapsu, ırkçı bir milliyetçilik anlayışına karşı çıktığını belirterek, "Bu, aslımı inkâr etmek değil. Hem Kürt hem de Rumeli tarafımla iftihar ediyorum." dedi.

Bürokrasiden hoşlanmıyorsunuz. Dış temaslarınızda hızlanma adına Dışişleri Bakanlığı'nı devreden çıkartıp, tepki aldığınız oluyor mu?

Başta çok fazla oldu. Hiç böyle bir çalışmaya alışmamışlardı. Amerika seyahati ile başladı bu olay. Gazetelerdeki negatif haberlerden belliydi, nereden geldiği. Haklılar. 35 sene çalışmışlar, büyükelçilik payesi almışlar. Ondan sonra hiçbir işten anlamayan bir işadamı kalkıyor, sanki daha iyi bilirmiş gibi işe karışıyor ve işi karıştırıyor. Bunu anlıyorum. Ancak bizim vaktimiz yok. Çok geride kalmışız birçok konuda. Kıbrıs konusunda, hakkımda yazılanlara şöyle bir bakın. Ne demişim, ne oldu? O zamanlar ben vatan hainiydim.

'Ver kurtulcu' deniyordu size.

Evet. Dışişleri'nde ise 30 küsur senedir çözümsüzlük üzerine kurulmuş bir politika vardı. Aynı kişilere bir anda, "Hayır, bunu çözeceksin." dendiği anda nasıl değiştirebilir kendini?

Kısa devre yapar beyin.

Bunlar oldu. Bence şu anda Dışişleri tepeden gelen, Abdullah Bey'den gelen rüzgâra daha yeni alışmaya başladı. Onlar alıştıktan sonra zaten benim bir problemim yok. Bana ihtiyaç da yok. Ama o zamana kadar vardı. Zaten Dışişleri Bakanı'nın haberi olmadan en ufak bir girişimim olamaz.

Bush görüşmesini siz mi ayarladınız?

Öyle deniyor.

Bu kadar işadamı var, yapabilen neden sizsiniz?

Korkularımın üzerine gittim hep. Küçükken çok içine kapanık bir çocuktum. Her şeyden çekinirdim. Başkasından beklemeyip, kendim yapmasını öğrendim bazı şeyleri. 11-12 yaşından sonra hep sınıf mümessilliği gibi ön plandaydım. Hiç çekinmeden herhangi birine telefon açıyorsunuz, randevu istiyorsunuz. Gidiyorsunuz, tıkır tıkır konuşuyorsunuz. Bu kadar basit işte. Ne masonum, ne dönmeyim. Ne CIA'im, ne MOSSAD'ım. Dünya Ekonomik Forumu'nda üye olmam çok işe yaradı. Çünkü orada çok insan tanıdım. Tanıdığım kişilerin kanallarını iyi kullandım. Türk-Amerikan İş Konseyi'nin yönetim kurulundayım. Oradan

İZÜ - İSMAİL KARA TÜRKİYE'DE DİNİ HAYAT ARŞİVİ

da birçok kimseyi tanıyorum. Almanya'yı zaten tanıyorum. Yoksa böyle gizli kapaklı bir şey yok.

Bush yönetiminin beyin takımı sizin dostunuz mu?

Dost biraz zor bir kelime. Tanışma diyelim. Hatta bir gün Başbakan sordu birisi için, "Arkadaşın değil mi?" diye. "Hayır. Arkadaşım değil, tanıyorum." dedim.

Yani siz Amerikan yönetiminden istediğiniz kişiyi telefonla aradığınızda karşınıza çıkıyor mu?

Yok canım öyle bir şey olamaz. Yalnız açık olduğunuz zaman, insanlar açık olduğunuza inanamıyor. Mutlaka arkasında bir şey vardır zannediyor.

Biraz da ailenizi tanıyalım. Sizin Abdurrahim Zapsu'nun torunu olmanız önümüze iki damar açıyor. Bir, Kürt damarı, bir de tasavvufi yönü.

Musa Anter

Daha çok tasavvufi yönü. Yeni moda oldu, bu Kürt tarafı. Ben hiç rahmetli babamdan böyle bir şey görmedim Enişte m, yani halamın kocası Musa Anter'le aile içinde bir sıkıntı olduğunu sonradan anladım ben. Babam (Mustafa Pertev), kimseyle kavgalı değildi. Fakat senelerce sonra anladık. Musa amca meğer onunla tartışmış.

Kürtçülük meselesi yüzünden mi?

Tabii ki. İslâmiyet ile milliyetçilik birbiri ile bağdaşmıyor. O konuda tartışma olmuş. Sonradan ben Musa amcanın çocuklarıyla görüşürken anladım. 1987 Kasım'ında babam, ağabeyime, "Aziz, şu Musa amcanı çağır bir görüşelim." dedi. Şaşırdık. Çünkü belki de 15 senedir görüşmüyorlardı.

Musa Bey'in öldürülmesinden ne kadar zaman önce?

4 sene evvel galiba. Ağabeyim haber verdi. Büyük oğluyla beraber geldi birkaç gün sonra. Sanki o kadar sene hiç geçmemiş gibi yakındılar. Rahmetli hacı babam beş vakit namazındaydı. Çok hoşgörülüydü. Boğazda bir eğlence sofrasında da rahatlıkla oturup sohbet edebilirdi. Konuşmalarının bir kısmına şahit oldum. Güzel sohbet ettiler ve ben orada Musa amcanın da çok farklı bir yöne doğru gittiğini fark ettim. Musa amca tekrar Mardin'e döndü. Babam ertesi günü vefat etti. Hayatta tek dargın olduğu kimseyle vefatından evvel barışmıştı.

Musa Anter nasıl bir yöne doğru dönmüştü?

Eskisi gibi çok sert milliyetçi, komünist, ateist Musa Anter yoktu karşımızda. Daha yumuşak, hatta dini konulara daha açık bir insan vardı. Bu yüzden, biraz evvel Kürt damarı dediniz, bizim evimizde ırkçılık gibi bir şey olamazdı. Bu demek değil ki ben kanımı inkâr ediyorum, aksine hem Kürt hem Rumelili, yani tam Türklüğümle iftihar ediyorum.

Dedenizin Kürt Talebe Ümit Cemiyeti'nin kurucusu olduğu, Şeyh Sait ayaklanmasına katıldığı doğru mu?

İlki doğrudur bir de Kürt Teali Cemiyeti vardı. Tek bildiğim, dedemin İstanbul'da Kürt talebeleri eğitmeye çalıştığıdır. Ama dedemin eğitmesi dini yöndedir. Osmanlı dönemi son ilahiyat mezunlarından. Hem de Maliye Mektebi'ni bitirmiş. Orada her zaman yumuşak ve her zaman Allah'ın hepimizi affedici yönleri olduğunu söylüyor. Zaten babam, Saint George'da. Halalarımdan biri de Saint George, diğeri Dame de Sion'da. Katı Müslüman olan bir insan, tutup papaz okullarına çocuklarını gönderir mi? Ki o zaman tam papaz okulu Saint George. Biz döndüğümüzde Almanya'dan, babam kendi okuluna gitmemizi istemişti. Biz istemedik. "Yok baba, Alman Lisesi daha güzel. Biz papazların yanına girmeyelim." dedik.

Şeyh Sait İsyanı'na gelelim. Böyle bir bilgi var mı sizde?

Yok. Olsa da zaten söylemezdim herhalde.

Bir soru işareti bırakıyorsunuz kafalarda.

İZÜ – İSMAİL KARA TÜRKİYE'DE DİNİ HAYAT ARŞİVİ

Şeyh Sait İsyanı dediğiniz hadisenin tam ne olduğunu bilen var mı? O yüzden bir soru işareti olsun istedim. Cumhuriyet devrinin tarihini, baştan aşağı bir daha iyice okumakta, hatta belki bir daha yazmakta fayda var. Dedemin dostları arasında Said-i Nursi de var, Necip Fazıl da. Dedem hak gördüğünü söylemekten çekinmezmiş. Hatta o zamanlar damgalanmış, sürülmüş. Herkesin sırt çevirdiği bazı ailelerin açık bir şekilde yanlarında olmuş. O ailelerle hâlâ görüşüyoruz. Bakın 2004 yılındayız. Hâlâ önyargılardan kurtulamamışız. Birtakım korkular yönetiyor bizleri. Kürtçe dendiği zaman, 'Olur mu böyle şey. Vatanımız, bölünmez bütünlük, parçalanma korkusu.' Sosyal haklar, insan hakları dendiği zaman, 'işte komünistler falan.' Başörtüsü dendiğinde hemen 'şeriat bilmem ne'. Her konuda birtakım korkularla, 50 senedir bu memleketi yönetmişler. Halen bunlar üzerine siyaset yapılıyor. Osmanlı tarihinin bir anlaşmasının tarihini gününe kadar ezberlettiler, ancak son 50-60 sene sanki yaşanmamış gibi.

Dedenizin Büyük İslam Tarihi diye bir kitabı var, değil mi?

Ayrıca Ehli Sünnet Yayınları diye haftalık dergi çıkıyormuş. Orada, Necip Fazıl, dedem yazıyor. Hatta babam anlatırdı bana, baskıdan çıkarmış, dağıtılırmış. Gidermiş kitapçıya, yok. Hemen arkasından topluyorlar. Birileri tüm kitapları satın alıyor.

Bir de Kürtçe kaleme aldığı bir destan var galiba?

Dedemin eserleri arasında tabii ki Kürtçe olanlar da varmış. Tiyatro dahil. Unutmam bir gün rahmetli babam çok kızmıştı bir kitabı gördüğünde, çünkü dedemin ismini kullanıyorlardı orada. İşte Kürt milliyetçisi diye. Çünkü dedem hayatı boyunca İslam'ın hizmetinde bulunmaya çalışmış ve ayrılıkçı Kürtçülüğe karşı çıkmış bir insan. Sormadan da basıyorlar.

Ailenin yaşantısında bir de sürgün var. Babanız, Demokrat Parti mağdurlarından.

Babam, tabii ki Demokrat Partiliydi, dedemin çektiği sıkıntılardan sonra.

Eziyet edilmiş mi dedenize?

Benim anladığım, Sultanahmet'teki Four Seasons Oteli'ni (eskiden cezaeviydi) benden önce ziyaret etmiş!

İslamcı Kürtçü ithamıyla mı?

Yok, Kürtçü değil ama, Şeyh Sait konusunda. Daha sonra Bediüzzaman Hazretleri konularında sorgulamışlar.

İşkence görmüş mü?

Bizde pek anlatılmaz. Edebe aykırıdır.

27 Mayıs 1960 ihtilalinden sonra size ne oldu?

Babam, 1960'ta Avrupa'ya gitti. Birkaç ay hiç havadis alamadık. Bir-iki ay Marsilya'da, Rotherdam'da kaldığını sonra öğrendik. Avusturya Lisesi'nden mezun olduğundan dolayı Almancası var, Münih'e yerleşmiş. Annemi, ağabeyimi ve beni de aldırdı. Rahat bir ortamdan gelip küçücük bir odada dört kişi yaşadık. Annem çok üzülürdü, bir tek ona üzülürüm. 4 yaşımı bile doldurmamıştım, anaokuluna verdiler. Sadece Katolik Kilisesi'nin anaokulları vardı o yıllarda. Rahibelerin anaokulunda geçirdiğim süre bana seneler gibi geldi. Meğer, sadece iki hafta kalmışım.

Normalde 4 yaş hiç hatırlanmaz. Çok mu yalnız hissetmiştiniz kendinizi?

Korku filmi gibiydi. Rahibeler ve Alman disiplini. Taş gibi bir yerde yatırıyor sizi. Verdiği yiyecekler... "Biz domuz yemeyiz." dedik, ama o kadar berbat şeyler ki, çıkarıyorduk. Bir daha yedirirlerdi. Bunu babama söyleyince aldılar beni. Bu sefer yaşımı büyüttüler, 4 buçuk yaşımda okula başladım. İlkokulda çok tatlı bir çevrem vardı. İşçi yoktu o zaman. Türk dediğiniz zaman 'silah dostumuz' diye bakarlardı. Kızlar vardı, benim ayakkabımı bağlarlar, bana tatlı sözler söylerlerdi. Bugün söylediklerini hatırlıyorum. O zaman anlamazdım. Almancam ikinci sınıfta, pat diye açıldı.

İZÜ - İSMAİL KARA TÜRKİYE'DE DİNİ HAYAT ARŞİVİ

Çocuklarınız yurtdışında mı doğdu?

Hayır. Almanya'da yaşıyorum, eşim hamile. Çocuğunu yurtdışına götürüp doğurmaya çalışan herhalde siz de çok kişi bilirsiniz. Ben tersini yaptım. Üç kızım da Almanya'da yaşadığımız halde eşimin hamileliğinin 7-8'inci aylarında buraya gelip doğurması ile İstanbul doğumludur. Bunun üç sebebi vardı: 1) Tanıdığımız doktor hanım buradaydı, ailemizin çok uzun seneler doktoru idi ve bizim de ebemizdi, yani doktora güven. 2) Doğum, kültürümüzde bir kadının en önemli olayıdır. Tüm eş dost, arkadaşları akrabaları ziyarete gelir, hediyeler vs... 3) Ben İstanbul doğumluyum ve bundan gurur duyuyorum. Çocuklarıma da İstanbul doğumlu olma gururunu yaşatmak istedim. Ne kadar gayri milliymişim değil mi?

Dinimizin gereklerini yerine getiremiyorum

Zannediyorum sülalenizin bir tarafı Abdülkadir Geylani Hazretleri'ne dayanıyor.

Anne tarafım Balkanlıdır. Annem Bursa doğumludur. Diğer dedem İbrahim Uzel'e baktığınız zaman, zaten Üsküp civarından. Birinci Balkan Savaşı'nda gelmişler. Siyasi tarafı olmayan, tipik burjuva ve çok çalışkan bir aile. Babaannem tam Kürt'tür.

Zaza mı?

Kırmançı. Kürt Pertev Paşa'nın torunu. İşte Bedirhaniler kısmı babaannemden. Babamın babası, yani Abdürrahim Zapsu ise internette baktığınız zaman, ben de yeni gördüm. Yurtdışında yayınlanmış bir eser var. Oradaki şeceresi ta nerelere kadar gidiyor.

Peygamber Efendimiz'e mi?

Onu ben söyleyemem. Annem kızar öyle şeylere, "Katiyen konuşmayın." der.

Böyle bir allede büyümek, sizi nasıl bir insan yaptı?

Önyargılı olmamayı öğrendim. İlkokulu Almanya'da okudum. Bir azınlık psikolojisi içinde. Çünkü o zamanlar bugünkü gibi değildi Almanya. 1960-61. Münih'teydik, biz orada oruç tutardık ağabeyimle. Burada Alman Lisesi'ne geldik, çok şaşırdık. Türkiye'deyiz zannediyoruz. Almanlar da vardı, ama daha çok Türk vardı. Sınıfta tek oruç tutan bizdik. Hocalarımız oruç tuttuğumuza inanmıyordu. Bir keresinde, edebiyat hocamız, "Dilini çıkar bakayım." bile demişti. Bazıları benim için 'çok enternasyonal, milliyetçi değil.' diyor. Tabii ki Türkiye için canımızı veririz. Bunlar milliyetçiliği ırkçılık olarak algılıyorlar. Ben ırkçı değilim.

Muhafazakâr bir kökenden gelmenize rağmen 'içki de içmektedir' denerek sizi olumlayanlar var.

Bu evde içki bulamazsınız, bu bir. İkincisi ve daha mühimi ise kendimi günahkâr bir Müslüman olarak görüyorum. Ama Müslüman olarak görüyorum. Dinimizin en güzel taraflarından biri de, Allah'ın kendine karşı yapılan her şeyi affetmesi.

Ortak koşmanın dışında!

Haklısınız. Dinimin gereği vazifelerimi yerine getiremiyorum. Yanlışlarım var, günahlarım var. Ama diyorum ki: Ben Allah'ı çok seviyorum. Onun da beni sevdiğini biliyorum. (Gözleri doluyor) Bu çok güzel bir duygu. O, bana üç güzel kız çocuğu verdi.

Cenneti garantilediniz bir hadise göre.

Dendiği gibi yetiştirmeyi becerebilirsem. İçimin rahat olmasının sebebi, bilerek hiçbir zaman birinin hakkını gasp etmedim. Hâlâ ağabeyim de ben de hak hukuk meselesine çok dikkat ediyoruz.

BİTTİ

25.05.2004

İZÜ - İSMAİL KARA TÜRKİYE'DE DİNİ HAYAT ARŞİVİ